

Időutazás a Délmagyarországgal: 1938, a zsidótörvény éve (29. rész)

A szegedi Dóm téren járt a Szent Jobb

Az év egyik legkiemelkedőbb, legnagyobb tömegeket megmozgató eseménye: a Szent István-év alkalmából országjáró körútján a Szent Jobb június 26-án városunkba érkezett. Első szent királyunk emlékére alkalmából mutatták be a szabadtérin Újházy György István király népe című drámáját, a legemlékezetesebb premier azonban Kodály Háy Jánosa volt.

Két jelentős kezdeményezés is Szegedről indult ebben az évben. Március 14-én megalakult a Hivatásszervezet. A szociális pápai enciklikákon alapuló munkásmozgalom kezdeményezője Kerkai Jenő és Nagy Tőhötöm szegedi jezsuita és Radnai Mikes volt. Ugyancsak a két jezsuita hozta létre a később nagy hatású Kalot (Katolikus Agrárfülségi Legényegyletek Országos Testülete) szervezetét, amelynek a belügyminiszter októberben hagyta jóvá alapszabályát, s amely szintén szegedi székhellyel kezdte meg működését. Az év legnagyobb hatású eseménye azonban a zsidótörvény megszületése volt.

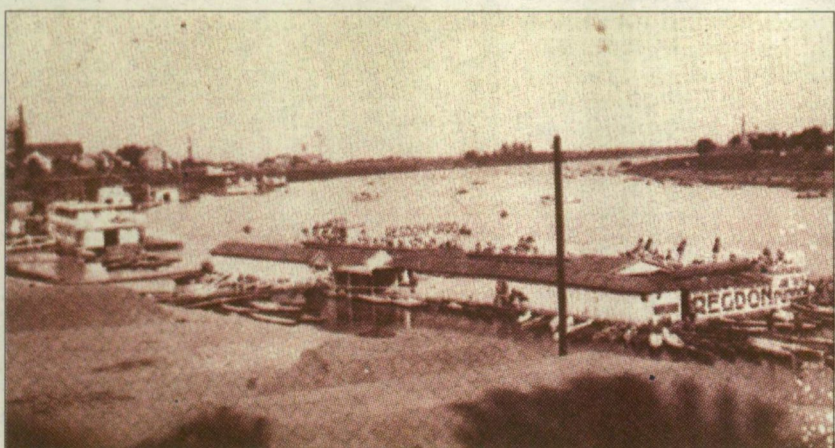
Hivatáskorlátok

Megjelent a zsidótörvény végrehajtási utasítása – Rendelet az orvosi, ügyvédi és mérnöki kamarák arányszámáról és a vállalatok kötelezettségeiről – szólnak a DM címei, majd a tudósítás: „Budapest, június 25. A hivatalos lap vasárnapi számában jelenik meg a minisztériumnak a magyar társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló 1938. évi 15. tc.-ben az ügyvédi, mérnöki és orvosi kamarákra, valamint a vállalatokra vonatkozó rendelkezések végrehajtása tárgyában rendelkező 4300-1938. számú rendelet... Ezt a foglalkozási körök szerint való megoszlást is figyelembe véve rendelkezik a rendelet arról, hogy mindaddig, amíg a zsidóknak tekintendő kamarai tagok száma az összes kamarai tagok számához, a 20 százalékot meghaladja, csupán az újonnan felvett tagok 5 százaléka erejéig szabad zsidó tagokat a kamarák tagjai sorába felvenni.”

95 ÉV - 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásából. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország történetébe is.

Úszóház a Tiszán a '30-as években, a túlparton a strand

Azt, hogy a magyar (és a szegedi) társadalom jobbik része elítélte a rasszizmust, jól jelzi, ahogyan Shvoy Kálmán nyugalmazott altábornagy, a szegedi dandár volt parancsnoka – aki személyesen avatta fel korábban a zsidó hősök emlékművét – a frontharcosok közgyűlésén beszélt, még tavasszal. Ahogyan az április 20-i lap tudósít róla, kifejtette: „...minden magyar állampol-

gárnak kötelessége örködni afelett, hogy ne tudjon olyan irányzat érvényesülni, amely kárát okozná az országnak. Különösen kötelessége ez a frontharcosoknak... Arra kérem minden frontharcos bajtársamat, nézzen szembe minden olyan törekvéssel, amely az ország erejét gyengíti és alkotmányát veszélyezteti.”

Június 26-án érkezett Szegedre a Szent

Jobb. A június 28-i Délmagyarország így ír: „(A Délmagyarország munkatársától.) Országjáró útja során vasárnap este Szegedre érkezett a Szent Jobbot hozó Aranyvonat. Hetek óta tartó készülődés előzte meg a nagyjelentőségű eseményt, hogy méltó fogadtatásban részesítsék Szent István jobbkezeit, amely 1771 óta most hagyta el első ízben budavári pihenő helyét.”

A szent király ünnepe

„40 ezer ember a Dóm-téren” – emeli ki címében a DM, majd így folytatja: „Megérkezik a menet. A Szent Gellért-ereklyét a baloldali oltárra, a Szent Jobbot a másik oltáron helyezték el. A Szent Jobb mellé állnak a kísérő alabárdos testőrök. Az oltár mögött helyezkednek el a meghívottak, a katonai tisztviselők, az apácák, lent a téren a tömeg előtt kapott helyet a pilótapiknik angol vendégeinek csoportja.”

Mulatságos és a korra jellemző történetről tudósít a lap július 26-i számában. Egy hisztis alispán és egy jókora adag civil kurázsival rendelkező úszómester összeszólalkozásáról. És az is jel-

zi a DM szempontjait, hogy jókora terjedelmet szán az ügyre.

Egy kis civil kurázsiz

„(A Délmagyarország munkatársától.) Az incidens középpontjában vitéz Endre László, Pestvármegye alispánja állott. Endre László dr. Szabó György nyugalmazott börtönigazgatójánál volt vendégségben. Délután a vendéglátó családdal együtt csónakkirándulást tett a Tiszán és öt óra után az újszegedi parton kötött ki, éppen a mentőcsónak mellett. A mentőcsónaknál álló úszómester, amint észrevette az idegen csónakot, a csónakban ülő hölgytől kérte a parthasználati díjat. A hölgy – az úszómester előadása szerint – előbb azt mondta, hogy nem tudja kié a csónak, majd pedig kijelentette, hogy nem fizet, kéri a csónak gazdájától.

– Érdekes, a kisasszony, azt sem tudja, kié a csónak – jegyezte meg az úszómester.

Erre az úszómesterhez lépett egy férfi, akiről nemsokkal utána kiderült, hogy vitéz Endre László, pestmegyei alispán. – Kikérem magamnak, hogy ilyen gorma-ba szavakat használjon! Szemtelenység! – kiáltozta hangosan. Foga be a száját, majd elintéztem én magat!... Azzal megragadta az úszómester nyakán a furdórúhát és úgy akarta az irodába vonszolni.

Ekkorra már óriási tömeg vette körül a botrány színhelyét. Amint Endre László elsielt, az alispán társaságából egy férfi felfedte a panaszttevő kilétét, de a tömeg még inkább az úszómester pártjára állott. Endre László vitéz Irányi László városi üzemigazgatóhoz fordult panaszszáll... Miután a nézők közül is sokan az úszómester mellé álltak, „Irányi németül mondott valamit Endre Lászlónak, aki erre csónakba ült és tovább ment”.

Csonka Antal úszómester mindehhez annyit fűzött hozzá: „Dehogy voltam gorma-ba... Hat évig voltam altiszt a börtöngyógyászati klinikán, urak között dolgoztam mindig, nem is tudnék gorma-ba lenni...”

(Folytatjuk)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

Látványos produkciót ígérnek szimfonikus zenekarral, ír tánckarral

Crystal-koncert Szegeden

A zenekar látványos show-t ígér rajongóinak

Fotó: DM/DV

Szimfonikus zenekarral, a világ bajnok írtánckarral és különleges látványtechnikával érkeznek szombaton Szegedre a Crystal együttes. A sportcsarnokbeli szuperkoncert lesz országos turnéjuk első állomása.

Nagyszabású koncertet ad szombaton Szegeden a sportcsarnokban a Crystal együttes. Az ír zene magyarországi nagykövetei tavalyi turnéjukhoz hasonlóan idén is itt kezdik országjáró körútjukat, hiszen ezer szállal kötődnek a városhoz. A Kasza testvérpár Szegeden született és tanult, az énekesnő, Kati pedig Szentesen járt középiskolába.

– A mostani szuperkoncerttel már bemutatkoztunk a Köröscsarnokban – mondta Kasza Tibor, az együttes frontembere. – Az esten elénekeljük az összes slágerünket. Ezek az első két platinalemezünkön szerepelnek, és felcsendül néhány dal szimfonikus feldolgozásban is, e

csokor a Trilógia című legújabb albumunkon is hallható.

Az együttes vezetője hangsúlyozta: turnéikra soha senki nem visz olyan látvány- és hangtechnikát, mint amivel ők járnak az országot.

– A tavalyi szegedi bulin akadtak elégedetlenkedők a hangosítás miatt, ezért most ide hoztuk a legkomolyabb felszerelést – tette hozzá. A színpadi látvány minden másodperce pontosan megkomponált, az együttest pedig szimfonikusok, világ bajnok írtánckar, valamint különleges vetítés egészíti ki.

Az egy évvel ezelőtti Crystal-koncerten 2500-an jelentek meg. Az együttes reméli, hogy idén túlszárnyalják ezt a számot. A koncerten álló- és ülőhelyek egyaránt lesznek, amelyeket érkezési sorrendben lehet elfoglalni. Jegyek elővételben a Csermák Hangszerüzletben, a Szegedi Nemzeti Színház jegyirodájában, a Gold Sun Travel utazási irodában, valamint a helyszínen kaphatók.

T. K.

MINŐSÉGI BOROK
(Eger, Tokaj, Villány)
Heti ajánlatunk:
Egri Medina
450 Ft/l
HEGYVIDÉKI BOROK HÁZA
Szeged, Rákóczi u. 17.
Tel./fax: 62/444-660

BROTHERS STEAKHOUSE
EGYEDÜLÁLLÓ ÉTEL ÉS ITALRENDELÉS
• elektronikus étlap
• steak- és grill-variációk
• kávékülönlegességek
• óriási adagok
Szeged, Gogol u. 20.
Telefon: 62-424-044

Kedves Vendégünk!
MÁRCIUS 10-ÉN MEGNYITJUK SZEGED ELSŐ VADÁSZÉTTERMÉT
Szolid árakon, széles választékban izletes vad- és egyéb ételek.
STÜSZI VADÁSZ ÉTTEREM
Szeged, Maros u. 37.
Tel./fax: 62/315-640

Szeged, Vásárhelyi P. u. 3-5.

Tel.: (62) 478-290

www.fn-x-diszkont.hu

ÉLELMISZER ÉS VEGYI ÁRU DISZKONTÁRUHÁZ

Nyitva tartás:

hétfőtől péntekig:

6.30-18.00,

szombaton:

6.30-13.00 óráig

fnx@vnet.hu

AKCIÓ!

2005. március 8-tól március 21-ig,

ILLETVE A KÉSZLET EREJÉIG ÉRVÉNYES

• Fonte Verde ásványvíz	1,5 l	42 Ft	28 Ft/l
• Öszibarack üdítő rostos	5 l	179 Ft	36 Ft/l
• Coca-Cola	2,5 l	238 Ft	95 Ft/l
• Tchibo Family	250 g	259 Ft	1036 Ft/kg
• Kotányi sült csirke fűszersó	840 g	499 Ft	594 Ft/kg
• Kotányi sertéssült fűszersó	660 g	499 Ft	756 Ft/kg
• Jacobs Merido aroma kávé	500 g	462 Ft	924 Ft/kg
• Limburg szeletelt gomba	290 g	110 Ft	379 Ft/kg
• Csemegeuborka (ZAFER)	670 g	99 Ft	148 Ft/kg
• Káposztával töltött t. v. paprika	680 g	99 Ft	146 Ft/kg
• Globus mustár	440 g	225 Ft	511 Ft/kg

TÖRZSVÁSÁRLÓI KÁRTYÁRA TOVÁBBI KEDVEZMÉNY ADHATÓ. A kártya az üzletben igényelhető.

Lakossági törzsvásárlói kártyára -4%

CBA, TICKET RESTAURANT, CHÉQUE DÉJEUNER

Kereskedői törzsvásárlói kártyára -8%

ÉTKEZÉSI JEGYET IS ELFOGADUNK